

Arcok és kánonharcok

KÖNYVKRITIKA - LXII. évfolyam, 23. szám, 2018. június 8.

Gyáni Gábor: Nemzeti vagy transznacionális történelem. Kalligram Kiadó, Budapest, 2018, 439 oldal, 3990 Ft

Kevés történész halmozott fel oly sok ismeretet a XX. századi magyar történetírás irányzatairól, iskoláiról, elméleti és szervezeti problémáiról, mint Gyáni Gábor. Igazán azonban akkor van elemében, amikor a legelvontabb történelemelméleti kérdéseket fejtegetheti. Mi a kapcsolat a történetírás és a kánonhagyományozódás között? Hogyan fest a modernista nemzetelméletek felől tekintve a nacionalizmus és a modernitás kapcsolatának bonyolult kérdése? Vajon megelőlegezett-e a középkori európai fejlődés valamit az újkori nemzetből? Megértő vagy magyarázó tudomány inkább a történetírás? „Miként lehetne összeegyeztetni egymással a globalizációval kikényszerített transznacionális történetszemlélet tudományos krédóját a továbbra is nemzeti irányultságú történetírói közgondolkodással?” (113.) Gyáni kiválóan elemzi a történetírás és történelemtanítás konfliktusát is.